

Kunst in Zeeland

Harry van Waveren

Zeeland heeft geen grote stad. Alle andere provincies hebben wel minstens één grote stad: Groningen, Utrecht, Limburg. Zelfs Friesland heeft een grote stad. Maar Zeeland niet. Zeeland heeft veel kleine stadjes, zoals Veere, Zierikzee, Tholen, Hulst en Sluis. En een paar wat grotere steden: Vlissingen, Goes, Terneuzen en Middelburg. Plaatsen met 35.000 tot 45.000 inwoners, vergelijkbaar met een dorp als Uden in het oosten van Noord-Brabant. Ooit van gehoord? Begin zeventiende eeuw was Middelburg de voornaamste stad in de Republiek na Amsterdam. Maar ergens daarna heeft het een aansluiting gemist. Het aantal Zeeuwen is op 380.000 blijven steken.

Wat een zegen! Wat een kans om dingen anders te doen, dan elders in het land!

Wat een ramp! Altijd is kunst- en vliegwerk nodig om initiatieven te realiseren.

De economie in Zeeland is stabiel. Geen opgeblazen sectoren door de conjunctuur van de markt, maar degelijk werk. Landbouw, visserij, transport en chemie in de havens en toerisme. Doe maar gewoon (je werk), dat wordt gewaardeerd.

De sociale verbanden in Zeeland bestaan nog. Mensen kennen elkaar en een helpende hand is vaak nabij; ook in de stad. Een Zeeuw geeft zich niet direct gewonnen, maar gesloten? Nee. Eerder nuchter kijken naar welk vlees er in de kuip zit. En secularisatie heeft beslist niet overal het laatste woord.

De omgeving in Zeeland is herkenbaar. Zon, zee en strand voor toeristen. Groen en blauw voor de natuurvorsers, met veel erfgoed. Open, ruim en rustig voor de meesten. Geen eilanden meer, maar nog wel op zichzelf. Juist ook Zeeuws-Vlaanderen, dat graag met Vlaanderen mag koketteren. Alleen industrie in het Sloegebied en langs het Kanaal van Gent naar Terneuzen. Mooi geconcentreerd, zoals men het elders ook wil.

Wie zo in vogelvlucht over Zeeland gaat, ziet misschien niet direct het belang van kunst voor de Zeeuwse samenleving. Gelukkig maar. Mag kunst ook nog gemaakt worden puur, omdat het kunst is en waard om gezien of gehoord te worden? Mondriaan en Toorop in Domburg en al die anderen, die daarna kwamen om het bijzondere licht vast te leggen op het doek. Marinus Boezem, die de afdruk van een kathedraal niet alleen vorm gaf in een populierenbos in de Flevopolder, maar ook op het Abdijplein in Middelburg. De nieuwe muziek in de Grote Kerk in Veere of de opera in het Zeeland Nazomer Festival aan de voet van het werkeiland Neeltje Jans, waarbij de omgeving een nieuwe dimensie aan het werk toevoegt.

Harry van Waveren

is gedeputeerde Cultuur voor de provincie Zeeland

Wie dichterbij komt ziet ontwikkelingen scherper. Toeristen komen geen drie weken meer enkel voor zon, zee en strand. Een compleet product met mooie kunst en oorspronkelijk cultureel erfgoed wordt gewaardeerd. Daarvoor komt men graag een korte tijd. Ook de nieuwe buitenlui – welkom onder het verbrede plattelandsbeleid – en de goed opgeleide arbeidskrachten voor de industrie rekenen op een breed aanbod van kunst en cultuur.

De mensen kennen elkaar nog, ja, maar is dat ook voldoende om de sociale cohesie vast te houden? Als je samen de polder droog moet houden, moet je niet te veel ruzie maken; kortom, men slikt veel in en vermijdt ruzies. Maar wat betekent dat als je elkaar daarnaast ook niet meer vanzelf tegenkomt in het koor, de kerk of de kroeg? We spreken nog dezelfde taal, maar verstaan we elkaar nog even goed als voorheen? In Zeeland is van oudsher een hoog niveau van amateurkunst, maar weten we dat ook vast te houden?

Zeeland is stoer. Wie door dit gewest rijdt over dijken, dammen, bruggen en door tunnels, kan geen andere conclusie trekken. Zo'n landschap roept om te worden benut en al de mensen te confronteren met eigenzinnige kunst. Anders dan elders in het land. Wat een zegen!

Kunst en cultuur komen voort uit mensen en hun dynamiek. In Zeeland wordt die dynamiek niet overheerst door één stad. Tegen die achtergrond is het in Zeeland de provincie die ruimhartig de kunst en cultuur stimuleert. Theater, muziek en dans die op nationaal niveau mee moeten kunnen. Beeldende kunst die verder komt dan Middelburg. Amateurkunst die mensen uitdaagt plezier te combineren met de schoonheid van een prestatie. Initiatieven die voortborduren op het culturele erfgoed en de eigen identiteit van dit gebied. Dat is ook dingen in samenwerking van de grond tillen. Dat is soms kunst- en vliegwerk, maar het geeft ook veerkracht om de politieke waan van de dag –

vandaag: meer eigen inkomsten – op te vangen.

Het vraagt wat meer tijd en aandacht om de schoonheid van kunst en cultuur te zien, als niet alles in één vierkante kilometer bij elkaar is gegroepeerd, maar daarna geeft het zoveel elan en inspiratie. Hier noemen we dat 'goed Zeeuws, goed rond'.

Kom er gerust eens van genieten, wij willen en kunnen niet zonder.